

Eenheid

TELEURSTELLING

Leest men die artikelen door, dan stuiten we allereerst op een gevoel van onbehagen en teleurstelling. Na de oorlog was er een streven naar eenheid, zowel op kerkelijk als maatschappelijk en staatkundig terrein. Men had genoeg van al die muren en schotjes. Men had het geweld van de oorlog beleefd en men schaamde zich, dat wij mensen in deze wereld nog zo dikwijls kibbelden over wat toch eigenlijk de hoofdzaak niet was: zodat die hoofdzaak ernstig schade leed.

Leden van verschillende kerken hadden samen in de concentratiekampen gezeten, samen onnoemelijk veel leed doorgemaakt, samen gebeden en gestreden. Nu wilden ze ook na de oorlog samen optrekken.

Dat alles had zijn gevolgen. De Wereldraad der Kerken kwam tot stand. In ons land kwam de „doorbraak” in de Nederlands Hervormde Kerk. Zij nam ook contact op met andere Nederlandse kerken, zoals ze in de oorlog samen met die andere haar Boodschappen de wereld had ingezonden. Men hoopte dat vooral de eenheid met de Gereformeerde Kerken tot stand zou komen. In die Gereformeerde Kerken waren vele, die deze verwachting deelden. Dat zou dan worden, eenheid naar binnen van de vroegere richtingen, en eenheid naar buiten van de Kerken.

Niet alleen in ons land kwamen zulke strevingen tot uiting. Wij noemden reeds de Wereldraad.

Dr Emmen, secretaris van de Hervormde Synode, schreef een interessant artikel in „Kerk en Theologie” over wat de laatste jaren in de Franse Protestantse Christenheid gebeurde. Men had daar sinds 1872 praktisch twee kerken, de orthodoxe en de liberale; beide weer samengesteld uit verschillende groepen. Daarbij kwam nog de Gereformeerde, „Vrije” kerk. Maar in 1938 vonden besprekingen plaats tussen de gescheiden kerken. Dus, al vóór de oorlog. Tenslotte kwam „de eenheid der kerken tot stand”, zoals Dr Emmen zich uitdrukt. De „Eglise réformée de France” werd gevormd. De prediking van het Bijbels Evangelie kreeg daar weer een centrale plaats. Ook toonde men in die kerk grote belangstelling voor de arbeid van de Wereldraad. En men ging Evangeliseren onder de buitenkerkelijken. Altemaal tekenen van nieuw leven.

En toch — toen men na de oorlog de balans ging opmaken en zich afvroeg, wat er van de kerkelijke eenheid geworden was, bleek, dat het eigenlijke doel nog niet was bereikt. Een der vooraanstaande Franse Protestanten, Léonard, oefende scherpe critiek op het streven naar eenheid in de kerk en naar

Paaslied van een marconist

Toen hij, zeer vroeg op die eerste dag
Zag uit het donker geheim van de nacht
Hoe ginds de Oostelijke horizon
Lichter en lichter te kleuren begon,
Greep hem de vreugde in Christus aan,
Moest hij het wonder uitzeggen gaan,
Seinde hij 't ver over land, over zee:
„Surrexit Christus hodie!” *)

En van West en van Oost, van Zuid en van Noord,
Doortilde de aether het wederwoord
Als spraken 't veel stemmen op aarde na
En seinden 't de sterren: „Hallelujah!”

NEL VEERMAN

*) Christus is vandaag verrezen.

eenheid in de oecumene. Hij schreef, dat men tot nu toe niets had bereikt, dan een „opportunistisch compromis” tussen orthodoxen en liberalen. — Anderen vonden, dat er te veel in de kerk was gemobiliseerd en georganiseerd. Enz.

Voor de Franse Protestantse kerk geldt het woord van Visser 't Hooft, door Emmen aangehaald, dat de „vernieuwing niet geheel is doorgezet”, ten gevolge van de tegenwerking die opkwam.

★

En in ons land? Dr Lekkerkerker schrijft er over in hetzelfde tijdschrift, waarin hij met Prof. v. Niftrik de Kroniek verzorgt. Hij zegt: De oecumenische samenwerking is nog maar zeer gebrekkig. Een gedelegeerde uit Evanston, waar, zoals men weet, de Wereldraad vergaderde, zei met het oog op de „Grote-Trek”-actie: „Wij waren in Evanston bezig te praten over de eenheid der kerken en intussen bereidde de Hervormde Kerk in Nederland een actie voor tot een beter leren lezen van de bijbel, alsof er geen andere kerken met haar waren.” — De moeilijkheden, zegt Lekkerkerker, in de ontmoeting van Hervormd en Gereformeerd zijn zeer vele. „Het officiële gesprek schijnt nogal stroef te lopen.” — Zulke klanken kan men meer vernemen. Klanken van teleurstelling. Soms van merkbaar-bittere teleurstelling. Zo in de zin van: „Moet het nu altijd blijven bij dat „provinciaal-gereformeerd gekift”?” De uitdrukking is van Prof. Miskotte en geldt ongetwijfeld zowel Hervormden als „Gereformeerden” in engere zin.